

Afrika har svært ved at slippe for uønsket genbrugstøj

Genbrugstøj fra Vesten kan ende med at forurene eller udkonkurrere lokale producenter i Afrika. Flere lande har forsøgt sig med et forbud, men de fleste er blevet presset til at opgive det.

En kvinde kommer med nye varer til Ghanas største marked, Kantamanto

Foto: Jonathan Torgovnik/Getty Images

Thomas Jazrawi

11. januar 2022

Aflagt tøj fra velhavende personer i Vesten til fattige afrikanere. Det lyder som en god idé, men der er meget, som tyder på, at disse ordninger skader mere, end de gavner.

Det er opfattelsen hos mange i Ghana. Centralt i hovedstaden Accra ligger landet største tøjmarked, Kantamanto, hvor det bugner med tøjboder. En stor del af tøjet er genbrug fra Vesten, men kvalitet er ofte ringe.

Det betyder, at bunker af tøj ikke kan sælges videre og ender på lossepladser eller i havet.

“Noget af tøjet er af polyester og syntetiske stoffer, der ryger i havet og kvæler fisk og marinelivet der,” fortæller Roberta Annan, som er Goodwill ambassadør for FN og stifter af African Fashion Foundation, [til Deutsche Welle](#).

Den amerikanske organisation OR Foundation vurderer, at 15 millioner stykker brugt tøj ankommer til Ghana hver uge.

Fast fashion

Ikke så langt fra Kantamanto ligger der et kæmpe bjerg af skrald, hvor en stor del er kasserede tekstiler. Det ligger ud til kysten, så noget af skraldet ender i havet. De skadelige kemikalier i tøjet gør dermed skade på vandmiljøet, fortæller Justice Adoboe fra Ghana Water and Sanitation Journalists Network (GWJN) til Deutsche Welle. Det er en lokal organisation, som ønsker at sætte fokus på bagsiden af genbrugseventyret.

Udfordringen har rødder i fast fashion, og den måde mode fungerer på i vesten. Modetøj er jo specifikt afgrænset til en periode, indtil en ny trend tager over. Samtidigt er meget tøj produceret, så det ikke holder til særlig mange ture i vaskemaskinen.

Eksempelvis køber hver dansker omkring 16 kilo tøj om året, og det billigste tøj bliver ifølge Forbrugerrådet Tænk blot brugt 7-8 gange. En del af tøjet er imidlertid ikke egnet til genbrug. Omkring 90.000 tons tekstiler bliver [ifølge Dansk Kompetencecenter for Affald og Ressourcer](#) årligt kasseret i Danmark. Ubrugeligt brugt tøj havner også i Afrika. Når containere med genbrugstøjet ankommer til Accra, er der rift om den bedste kvalitet, men omkring 40 procent af de mange ton brugt tøj bliver kasseret, vurderer OR Foundation.

Rwanda straffet for forbud

Noget af det genbrugstøj, der ender i Afrika, er med til at give lokale sælgere et levebrød, men det presser samtidig den lokale tekstilproduktion. Det har fået flere afrikanske lande til at overveje et forbud mod importen.

Tidligere arbejdede det Østafrikanske Fællesskab (EAC) henimod at indføre et forbud mod modtagelse af det brugte tøj fra Vesten fra 2019. Det blev imidlertid ikke til det store, da det tiltag var meget upopulært i USA.

De amerikanske myndigheder reagerede ved at true med at fratage dem favorable handelsbetingelser. Disse betingelser er under ordningen Africa Growth and Opportunity Act (EAC), der sørger for, at en lang række lande i Afrika slipper for at

betale told, når de eksporterer varer til USA. Truslerne fik Kenya, Tanzania og Uganda til at ændre kurs. Men Rwanda holdt fast og indførte et forbud i 2018.

USA reagerede ved at fratage landet fordelene under AGOA, hvilket er ret exceptionelt. Normalt skal der betydeligt mere til for, at nationer mister fordelene. Rwanda er faktisk det eneste land, som er blevet trukket ud af ordningen som følge af "handelsbarrierer" for import af brugte tekstiler, som det lyder i den [seneste opgørelse om AGOA](#) denne januar. Lige nu er der ti lande i Afrika syd for Sahara, der har mistet fordelene, og det er typisk som følge af brud på menneskerettigheder eller politisk vold.

"USA's højeste udenrigspolitiske mål i Afrika handler tilsyneladende ikke så meget om menneskerettigheder og demokratisk frihed, som at beskytte små, lyder det fra Garth Frazer, som er professor på University of Toronto, i [en kronik i The Conversation](#)

Den nye amerikanske administration under Joe Biden har [ekskluderet](#) Etiopien, Guinea og Mali fra AGOA blandt andet på grund af brud på menneskerettigheder og mangelfuld retssikkerhed, men ikke inkluderet Rwanda igen.

Rettelse: Vi skrev i den oprindelige artikel, at 90.000 tons tekstiler ender i forbrændingen. Der er ifølge DAKOFA tale om, at 90.000 tons tekstiler bliver kasseret som almindeligt affald årligt. Omkring to tredjedele af dette ender i forbrændingen.